

عیراق و هەریمی کوردستان: گریکویرهی سهروهری

25-02-2019

نووسه رهکان

د. پهریز رهحیم قادر

کورتە : گریمانه‌ی ئەم توێژینه‌وه‌یه ئه‌وه‌یه که سهروهری عیراق به هۆی گریدراو بوونی سهروهری و هیز/دهسه‌لات و لیکترازان له نیوان شیعه و سوننه و کورد به تایبه‌تی له پاش 2003 هه‌وه به هۆی "دهستوور" و "سیسته‌می فیدرالی" و "هاوسه‌نگی هیز" له عیراق و دهسته‌یه‌ردانه‌کانی ولاتانی ناچه‌یی و نیوده‌وله‌تی له‌لایه‌ک و هه‌روها ریکه‌وتننامه و کۆنفرانسیۆن و به‌لگه‌نامه و یاسا و ریساکانی نیوده‌وله‌تییه‌وه سنوورداره.

گریمانەى ئەم توێژینەوهیە ئەوهیە کە سەرۆهەری عێراق بە ھۆی گریڤراو بووونی سەرۆهەری و ھیز/دەسەلات و لیکترازان لەنیوان شیعی و سوننە و کورد بەتایبەتی لەپاش 2003ھو بەھۆی "دەستوور" و "سیستەمی فیدرالی" و "ھاوسەنگی ھیز" لە عێراق و دەستپوێردانەکانی وڵاتانی ناوچەیی و نیودەولەتی لەلایەک و ھەرۆھا ریککەوتننامە و کۆنقانسێۆن و بەلگەنامە و یاسا و ریساکانی نیودەولەتیەوه سنووردارە. بۆیە ھەرئەمی کوردستان و ھوو کیانیکی یاسایی و سیاسی کە نوێنەرایەتی پیکھاتە و ناسنامەییەکی تایبەت دەکات، دەتوانیت لەژێر رۆشنایی گۆرانکارییەکانی پاش جەنگی سارد بەگشتی و عێراق بەتایبەتی و بەپێی دەستووری عێراق و یاساکانی نیودەولەتیەوه و بەپێی بنەمای فەرمانپیکەری "مافی دیاریکردنی چارەنووس" و چەمکی "سەرۆهەری یاسا" ئەو سەرۆهەرییە دەولەتی عێراق سنووردار و تەسکباتەوه. کۆی ئەمانەش دەکریت لەژێر گۆرانکاری لە رافەیی چەمکی ئاشتی و ئاسایشی نیودەولەتیەوه خویندەنەوهی بۆ بکریت. چونکە چیتەر نەبوونی جەنگ و توندوتیژی چەکارانە لەنیوان دەولەتان بە واتای بوونی ئاشتی و ئاسایشی نیودەولەتی نییە، بەلکوو نەبوونی سەقامگیری لە بوارەکانی ئابووری، کۆمەڵایەتی، سیاسی و پیشیلکردنی مافەکانی مرۆف و ھوو ھەرپەشە بۆ سەر ئاشتی و ئاسایشی جیھانی پیناسەدەکریت و دەناسرین.

بۆ ئەم مەبەستەش ئەم توێژینەوهیە بەسەر چەند باس یاخود تەوہریکدا داہەشکراوہ و لە تەوہری یەکەمدا باس لە سەرۆهەری دەکریت. پاشان لە تەوہری دووہم پەیوەندی نیوان سەرۆهەری و دەسەلاتی سیاسی دەخریتەروو. لە باسی سێیەمدا چەمکی سەرۆهەری یاسا لەبری سەرۆهەری رەھا و لە باسی چوارەمدا بنەمای مافی دیاریکردنی چارەنووس شرۆفە دەکریت. لە باسی پینجەمدا کە دوایین بەشی توێژینەوهکە، سەرۆهەری لە سەردەمی ئیستادا دەخریتە بەر لیکۆلینەوه لە دوو باسی جیاوازدا، لە باسیکدا سەرۆهەری مەرجدار و سنووردار و لە باسی دووہمدا چەمکی سەرۆهەری لە چوارچووی دەستووری عێراقدا خویندەنەوهی بۆ دەکریت. لە کۆتاییدا ئەنجامەکان دەخریتەروو کە سەلماندنی گریمانەى توێژینەوهکە یە....

لینکی تەواوی لیکۆلینەوهکە:

[عێراق و ھەرئەمی کوردستان](#)